

Dues dones, un secret, un únic destí.
Una història amb cor i esperança a la Catalunya del segle XVI

LES
BRUIXES
D'ARNES

DAVID MARTÍ

edicions
62

DAVID MARTÍ MARTÍNEZ

Les bruixes d'Arnes

Edicions 62

Barcelona

I

LA NIT FOSCA

I

EL DESPERTAR

NAIXIA UN NOU DIA DE primavera de l'any 1533 de Nostre Senyor i els primers raigs de sol començaven a elevar-se per damunt de les roques de Benet i la serra de Terranyes, acariciant tímidament el vessant est del poble d'Arnes.

El dia despertava mandrosament i les finestres de l'habitació de la Maria tenien, com sempre, els porticons oberts de banda a banda per poder fruit des del llit de la reconfortant companyia del massís del Port de Tortosa i Beseit, que mai es cansava de mirar. I el que més li agradava de tot era, se'ns dubte, la sortida del sol. Un instant màgic en què l'astre rei, demostrant una vegada més la seva generositat, regava de vida els racons més amagats d'aquesta terra.

Tot i estar envoltada de tanta bellesa, la natura s'havia convertit amb el pas dels anys en la seva millor confident; els seus somnis, una nit més, havien estat plens de boires i d'ombres.

—Quina broma més pesada! —es va dir a si mateixa mentre s'estirava com un gat per treure's la mandra del damunt.

S'havia despertat amb la desagradable sensació de tenir un nus a la boca de l'estómac que fins i tot li havia arribat a provocar arcades. De moment, la sensació de mareig no anava més enllà, però, per si de cas, va buscar amb la mirada la situació exacta de la gibrelleta.

Des de feia uns mesos, li costava descansar a la nit. Primer va pensar que aquest malestar era degut al seu estat. Esperava el seu primer fill i durant les darreres setmanes s'havia convençut que el mal cos que tenia i les dificultats per dormir eren a causa del seu avançat embaràs. Potser el fill del Martí començava a tenir pressa per sortir.

Però la crua realitat era que la nit fosca, el nom que s'havia inventat per descriure les llargues nits plenes de paisatges desconeguts, personatges enigmàtics, missatges indesxifrables, suors i patiment, no tenia cap relació amb el fill que es feia notar, cada cop més belluguet, al seu interior.

La nit passada havia estat especialment fosca i, mentre mirava per la finestra, tapada fins al nas amb el llençol i la manta de llana que havien estrenat el darrer hivern, intentava fer memòria. Li costava recordar exactament tots els detalls, però el que no podia oblidar era la imatge, gravada a foc al seu cervell, de la cara cruel i sinistra d'un home d'ulls clars i penetrants que li xiuxiuejava a cau d'orella: «Moriràs a la foguera, bruixa!».

Durant uns moments li va semblar sentir, com portada pel vent de ponent que s'acabava d'aixecar amb violència i que feia ballar els porticons, la veu seca i autoritària de l'home que havia vist en somnis. Fins i tot va creure en-

sumar la desagradable olor que desprenia. Una flaire que li va recordar, sense cap mena de dubte, la mort mateix.

De sobte, van aparèixer un altre cop les arcades i, aquest cop sí, va acabar vomitant una mica de líquid, restes del got de llet amb mel que el Martí li havia portat al llit feia unes hores.

Malgrat la pell de gallina que li provocava la por, va decidir pensar en altres coses. Amb certa dificultat, i encara amb el regust de la fel, es va aixecar del llit, amb una mà al ventre, mentre amb l'altra s'agafava d'una barra del capçal de fusta, per no perdre l'equilibri.

Era indubtable que el seu fill no trigaria gaire a néixer, i el simple fet d'imaginar-lo entre els seus braços la va reconfortar a l'instant i va fer allunyar, com si fos un encanteri, tots els fantasmes nocturns.

Després de rentar-se la cara amb aigua ben freda, es va recollir en una cua els cabells rinxolats, rebels i negres com les seves nits fosques, i es va mudar la roba de dormir per una faldilla i una brusa ben amples. Gairebé arrossegant-se, es va dirigir fins a la cuina, on feia estona que sentia com la seva mare feinejava amunt i avall.

En treure el cap per la porta, va mirar, divertida, la cara de la seva mare, la Magdalena, tota pintada de blanc per la farina que estava espolsant sobre la taula per fer el pa. Més tard, com era costum, el portarien a cal forner, que estava ben a prop de casa, per coure'l.

—Bon dia, Maria! Passa res? —va preguntar la Magdalena sorpresa en veure el somriure maliciós de la filla.

—Bon dia, mare! Saps què passa? Que avui t'has llevat molt maca, amb un color a les galtes que fa goig. Sembles una reina! —va respondre ella mentre li feia un petó.

Tot seguit, la Maria va agafar un dels draps de cuina que hi havia penjats a la vora del foc i va netejar, amb molta cura, la cara de la seva mare. Un cop satisfeta en veure que no li havia deixat cap rastre de farina, va espolsar el drap, el va tornar a penjar al costat del foc i va abraçar a la seva mare durant una bona estona sense dir res. Enmig del silenci, la Maria buscava l'escalfor materna, i potser també, encara que inconscientment, algunes respostes pels malsons que la perseguien cada nit.

La Magdalena, però, no va necessitar cap explicació. De seguida va notar que les llàgrimes de la seva filla li humitejaven el pit i va tenir molt clar el que havia passat.

—Has tornat a somiar, oi? —li va preguntar directament.

Amb els ulls encara humits, la Maria va fer que sí amb el cap. Estava molt cansada, gairebé sense forces per parlar, però, tot i això, amb un esforç considerable, va voler donar algunes explicacions sobre aquells somnis que l'obsedien tant i que fins i tot la feien dubtar del seu bon seny.

—Mare, tinc por. Avui ha estat diferent, més real que mai. He vist la cara d'un home que... Els seus ulls, mare. Els seus ulls em traspassaven l'ànima com ganivets... i mentre m'assenyalava amb el dit ha dit alguna cosa d'una bruixa... I la seva olor...

La Magdalena, amb tota la delicadesa i l'aplom de què va

ser capaç, no la va deixar parlar més. Sense donar cap explicació i sense demostrar en cap moment que tenia el cor en un puny, li va tancar la boca amb la mà per fer-la callar i li va fer un petó

—Vinga, noia, acompanya'm a buscar llenya al corral —va dir sobtadament donant la conversa per acabada—. Avui ens cal tenir el foc ben viu. Per dinar bullirem mongetes tendres i patates, i després, si et ve de gust, ho fregirem amb oli d'oliva, alls i cansalada.

—Sí, mare, em sembla molt bé. Al Martí també li agrada. N'hi podem guardar un plat per sopar —va respondre la Maria, una mica desconcertada.

Durant la resta del matí, cap de les dues dones va tornar a parlar del tema. Cada una es va dedicar a les seves feines i cap al migdia van seure a la cuina en silenci, mentre primer pelaven les patates i després tallaven les mongetes per bullir-les a l'olla.

Quan van acabar, van ser conscients que, per primera vegada a la seva vida, els silencis s'havien tornat incòmodes entre elles. Sobretot per a la Magdalena, que no deixava de pensar en la millor manera d'explicar-li a la seva filla tot el que tenia guardat al pap des de feia tants anys. Finalment, i després de respirar fondo unes quantes vegades, es va decidir a parlar.

—Maria, em sembla que ha arribat el moment d'explicar-te una vella història sobre les dones de la nostra família.

—Què vols dir exactament? No tinc ànims per escoltar endevinalles a aquestes hores.

—Si us plau, deixa'm parlar. Només et demano que m'escoltis amb atenció. És important que sàpigues algunes coses que sospito que t'ajudaran a sentir-te més bé. Mira, filla, m'agradaria parlar-te de les teves nits fosques.

La Maria no va poder articular cap paraula. L'única cosa per a la qual va trobar forces va ser per obrir uns ulls com unes taronges just abans que la seva mare comencés a parlar. Era evident que la Magdalena havia sabut captar la seva atenció.

—Des de fa molts anys espero el moment exacte que es manifesti el teu do, per acompanyar-te en el teu descobriment i compartir amb tu tot el que he après al llarg de la vida. Reconec que vaig tenir molts dubtes just abans del teu casament amb el Martí, quan t'agradava jugar a curar-me el mal d'esquena amb les mans. Però fa uns mesos, quan em vas començar a parlar dels teus estranys somnis, de sobte ho vaig tenir tot molt més clar. I avui m'ho has confirmat. Maria, el que t'està passant ja ha succeït abans. De fet, per més que ara mateix et costi d'entendre, hauràs d'aprendre a viure amb aquestes visions perquè, per estrany que et pugui semblar, ets beneïda amb un do molt especial pel qual molta gent seria capaç de matar.

—Mare, de què m'estàs parlant? —va respondre la Maria amb un fil de veu.

—El que vull que sàpigues és que els malsons que tens gairebé cada nit no són només somnis desagradables. En realitat, tens el poder de veure les coses que succeiran en el futur. Tal com li passava a la meva àvia. Tens un do ex-

traordinari, filla, i tot i que sóc plenament conscient del desconcert que provoca quan es desperta, amb el temps aprendràs a conviure-hi. A la nostra família, aquest do l'hem anomenat la Tradició i cada dona de la nostra nissaga l'ha manifestat d'una manera diferent. I d'això ja en fa moltes generacions.

La Maria va emmudir. L'única cosa que era capaç de sentir eren les gotes gelades de suor que li relliscaven per l'esquena i que, en qüestió de pocs segons, li van deixar la roba xopa. Amb un moviment instintiu, mentre s'esforçava per entendre el que li acabava d'explicar la seva mare, es va eixugar la suor que li entrava als ulls, com si d'aquesta manera, en fer desaparèixer la picor, pogués veure més clar el que estava passant.

Tot i que físicament era a la cuina, sentia el seu cos flotant a uns quants metres de terra, com si estigués viatjant dalt d'un núvol de tempesta que descarregava llamps i trons al seu voltant. No podia deixar de pensar, i la veritat era que, al fons del seu cor, tot el que li estava explicant la seva mare li resultava familiar. Era com si, de sobte, hagués començat a recordar alguna cosa que havia oblidat durant molt de temps. Tot sovint havia tingut la sensació que algun dels seus somnis, potser els més infantils, es feien realitat. Però fins a aquell moment sempre ho havia atribuït a la casualitat.

—Maria, què en penses, de tot això? Parla'm, si us plau.

Però abans que la noia pogués abocar el munt de pre-

gundes que li rondaven pel cap, va recordar una cosa que li va tallar la respiració. Necessitava assegurar-se d'haver-ho entès be.

—Si és veritat el que dius i els somnis que tinc són una premonició del que succeirà en el futur, llavors... —va començar a dir la Maria.

No va tenir temps de res més. De sobte va sentir que alguna cosa es trencava al seu interior i, mentre se li escapava un gemec de dolor, i una densa foscor l'envoltava, es va desplomar enmig de la cuina.

La Magdalena no va poder fer res per evitar la caiguda. Immediatament es va agenollar al costat de la seva filla i va veure, alleugerida, que només s'havia fet un cop al cap. Se li va haver d'apropar molt per entendre el que li estava xiuxiuejant.

—Mare, és cert tot el que m'has explicat?

—Sí, és cert, però ja en parlarem un altre dia. Ara em sembla que el teu fill té pressa per venir al món i l'hem de rebre com es mereix.

—Sí, mare, però si el que dius és veritat, llavors l'home del meu somni...

La darrera cosa que va veure la Maria abans de perdre el coneixement van ser els preciosos ulls de color mel de la seva mare, que la miraven amb una pena infinita.

Després, tot va ser silenci i foscor.

LA TRADICIÓ

LA MARIA ES VA DESPERTAR, ben entrada la tarda, en sentir el drap mullat amb aigua freda que li posaven al front. Va obrir els ulls molt a poc a poc i després de reconèixer el paisatge que es veia a través de les finestres, es va sorprendre per tot l'enrenou que hi havia a l'habitació.

La Teresa i la Dolors, veïnes i amigues de la família, anaven amunt i avall, fent viatges a la cuina sense parar amb una agilitat sorprenent per la seva edat, carregades amb draps nets i olles plenes d'aigua calenta. Des del menjador, i fins i tot des del carrer, la Maria podia sentir moltes veus conegudes que s'interessaven pel seu estat.

En escampar-se la notícia que la Maria estava a punt de donar a llum, al poble hi va haver una autèntica revolució i tothom es va apropar a la casa del carrer Major per veure si podien donar un cop de mà. Al final, la majoria van entendre que feien més nosa que servei i se'n van tornar cap a casa, després de prometre que tornarien a felicitar els pares tant aviat com hagués nascut la criatura.

El mossèn, més estirat del que caldria, era a la cuina en companyia dels més propers a la família, rossegant amb el

parell de queixals que li quedaven un bon tros de llonganissa acompanyat de pa amb tomàquet, mentre aprofitava, entre mossegada i glop de vi, per amollar un sermó a tots els presents, que, francament, no li paraven la més petita atenció.

La Maria estava tranquil·la i preparada per afrontar el que estava a punt de succeir, però tot i que fruïa d'aquesta sensació de pau, de seguida va trobar a faltar el seu home.

—Mare, on és el Martí?

—Després li diré al Josep que el vagi a buscar al taller. No t'amoinis, petita, segur que s'ha distret amb la feina. Deu estar a punt d'arribar —li va contestar amb un to poc convincent, emprenyada com estava amb la poca vista del seu gendre en un moment tan especial—. Has dormit tota la tarda. Estaves esgotada. Ara cal que et relaxis tant com puguis i que respiris fondo abans de començar. Ja has trencat aigües i tens moltes contraccions, així que t'ajudaré a incorporar-te al llit. El teu fill està a punt de néixer!

La Magdalena, entre totes les seves habilitats, destacava per ser una experta llevadora que havia ajudat a parir moltes dones del poble i se sentia especialment il·lusionada pel fet que, aquest cop sí, qui estava a punt de néixer era el seu primer nét.

—Et prego, Lucina, deessa de l'infantament, que aquesta criatura neixi sense mal ni dolor i que pugui viure llargament —va recitar amb solemnitat mentre encenia unes espelmes beneïdes i deixava sota el coixí un saquet de part on havia escrit, en una llengua secreta, unes paraules molt poderoses per protegir la mare i l'infant.

Immediatament després, mentre la Teresa i la Dolors aguantaven la Maria per les espatlles, la Magdalena va untar la panxa de la seva filla amb un unguent, per fer menys dolorosa la sortida del nen, i li va demanar que separés les cames i comencés a empènyer amb totes les seves forces. Tot estava a punt.

—Respira i empeny fort, Maria! El teu fill ja comença a treure el cap. Vinga, una mica més. Ho estàs fent molt bé, reina.

Només un quart d'hora més tard, just en el moment en què una lluna plena preciosa il·luminava tots els racons de l'habitació, els plors d'una nena que surava pels aires perquè la seva àvia volia verificar que estigués sencera i sana, van fer emmudir totes les veus, i després, al cap d'uns segons, el silenci es va omplir amb les sorolloses felicitacions i mostres d'alegria que provenien de la cuina i del carrer.

—Maria, és una nena! —va dir la Magdalena mig plorosa—. I està plena de vida! —va afegir emocionada, mentre rentava la petita i aprofitava per penjar-li al coll un talismà amb un trosset de corall roig.

—Ets preciosa, filla meva. Mireu quin angelet! —va dir la Maria tot acaronent la seva filla. I en veure com la llum que entrava per la finestra es feia encara més intensa, no ho va dubtar ni un segon—: Et direm Lluna, petita!

La Magdalena, que era asseguda als peus del llit, va mirar fixament cap a la lluna plena i, amb un somriure d'orella a orella, va continuar amb les seves pregàries.

—Avantpassades de la nostra família, us demano que

ajudeu aquesta nena a ser una digna successora del nostre llinatge —xiuxiuejava mentre imposava les seves mans al cap de la petita—. En nom del poder dels cinc elements, del Foc, de l'Aigua, de la Terra, de l'Aire i de la Fusta —va continuar dient mentre aixecava una mica més el to de veu—. En nom del Pare Sol i la Mare Lluna, en nom dels Elements Sagrats de la Natura, deesses de l'antiguitat, us demano humilment que aquesta nena es converteixi en la nostra llum...

—Mare! —va cridar de sobte la Maria mentre mirava cap a la porta i empassava saliva—. Mare, tenim companyia!

L'única cosa que va poder veure la Magdalena quan va obrir els ulls i va mirar cap a la porta va ser l'ombra d'una sotana negra que sortia a trompades de l'habitació, com una ànima que persegueix el Diable, mentre visiblement confós, però amb la satisfacció pròpia de qui descobreix un gran secret, el mossèn, ple d'odi i de ràbia, anava repetint entre dents:

—Bruixes! Són bruixes!

FERRO ROENT

EL MARTÍ HAVIA MATINAT molt aquell dia. Quan va sortir de casa, es va haver de posar bé el barret de llana per tapar-se fins a les orelles, ja que tot i que el dia s'intuïa bastant temperat, i tot just acabava de sortir el sol, de sobte s'havia aixecat una ràfega de vent gelat. En mirar cap al cel, va tenir la impressió que a aquell any li costaria d'arrencar la primavera.

Després de penjar-se a l'espatlla la bossa de couro on duïa un bon tros de pa amb formatge i la bóta de vi, per enganyar la gana durant el dia, va girar cap a la dreta i va recórrer la dotzena de metres que el separaven de la plaça on hi havia l'antiga presó i l'entrada al castell, des de la torre del qual es contemplava una vista que abastava tot el terme.

Sempre que passava per davant del castell, tant si plovia com si nevava, no podia evitar d'aturar-s'hi uns minuts. Sense voler-ho, la seva ment s'accelerava per imaginar com hauria estat la vida en aquelles terres en temps dels sarraïns.

El poble d'Arnes havia estat edificat al cim d'un turó molt

proper al riu Algar, en un terreny feréstec, abrupte i escarpat que a poc a poc, a força de suor, llàgrimes i tenacitat, durant la reconquesta, feia més de quatre segles, es va anar pacificant. Els avantpassats templers del Martí havien rehabilitat el castell amb l'objectiu de fer servir la fortificació com a punta de llança des d'on perseguir els darrers grups de musulmans que s'havien fet forts a la zona. Però ara, ja en època de pau, els hospitalers, a qui pertanyia el terme, havien cedit les terres del castell a la batllia, qui, a la vegada, les havia venut als veïns del poble perquè hi construïssin les seves cases.

—Bon dia, Martí! —va saludar el Josep en creuar-se amb el seu amic—. Escolta, Martí, que m'escoltes? Es pot saber on tens el cap?

—Res, coses meves. Estava pensant... Bon dia, Josep! Saps que la Maria està a punt de parir? —va dir el Martí visiblement emocionant, tan aviat com va tornar a posar els peus a terra.

—Sí, noi, ja m'ho ha dit la Ramona. Per molts anys! Ja us vindrem a visitar després de sopar i prendrem un got de vi i unes pastes per celebrar-ho.

—Josep, ets un llaminer! —va dir el Martí mentre donava un afectuós cop a l'espatlla del seu amic i feia via cap al portal del Sastre per sortir del poble i dirigir-se al taller—. Fins al vespre. Ara marxo volant que se'm fa tard i avui tinc un munt de feina.

Tot i la incipient bonança econòmica que es vivia a la contrada, la necessitat havia obligat el Martí a fer una mica

de tot. Amb la petita forja que tenia al taller, i gràcies a l'habilitat de les seves mans, havia aconseguit que la seva feina com a ferrer fos reconeguda a tots els pobles dels voltants, des d'Horta de Sant Joan fins a Beseit, per la seva gran qualitat. No només treballava bé, sinó que ho feia ràpid, i per aquest motiu els seus veïns el respectaven i li feien tota mena d'encàrrecs amb els quals aconseguia els diners necessaris per anar tirant: ferradures per als animals, eines per al camp, estris per a casa, i fins i tot, sobretot en dates senyalades, petites joies que ell, amb una gràcia sorprenent, sabia fer dignes dels reis més exigents.

El taller estava molt a prop de l'antic molí d'oli, en una caseta de pedra situada al cim d'un petit turó des d'on li agradava veure les postes de sol, amb el poble de Queretes al fons.

Mentre obria la porta del taller amb la clau que acostumava a dur sempre al damunt, no podia deixar de pensar en l'imminent naixement del seu primer fill. I això el feia sentir especialment feliç.

La família creixia i per aquest motiu feia dies que donava voltes a la proposta que el Josep li havia fet poques setmanes enrere.

Feia molts anys que, als afores del poble, hi havien construït un pou on emmagatzemaven la neu a l'hivern. La construcció, imponent per l'alçada i el gruix de les parets, es feia servir de gelera artificial on anaven col·locant, alternativament, capes de palla i de neu a fi que el gel es pogués conservar tant de temps com fos possible per després, una

vegada endurit, tallar-lo en blocs més o menys grans segons les necessitats de la parròquia.

La idea era bona, i tot i que no eren els primers a pensar-hi, els bons contactes que tenia, la possibilitat de fer uns diners de més i el fet que mai no li feia mandra treballar, convertien l'oportunitat d'associar-se amb el seu vell amic en un negoci cada vegada més atractiu.

Sabia que la feina era molt dura, i a part dels inconvenients que hi havia, com ara la seva poca tolerància al fred, que de seguida li feia enrogir les galtes i el nas, les perspectives eren força engrescadores ja que, cada cop més, la gent de la contrada feia servir aquest sistema per conservar els aliments i com a remei per ajudar a guarir els malalts de febre.

«Sí, m'agrada la idea!», va pensar mentre començava a preparar el foc de la forja. «Després ho comentaré a casa per veure què en pensen», es va repetir com si volgués reafirmar una decisió que, en el fons, ja tenia presa.

Un cop el foc era ben viu, va anar enllestint les feines que tenia pendents i així, entre cops de martell, ferro roent, mos de formatge i glop de vi, li va passar el dia com un sospir i, quan se'n va adonar, ja era negra nit.

«Òndia, la Maria!», va recordar de sobte.

I just en el moment en què es penjava la bossa de cuiro a l'espatlla per tornar corrent al costat de la seva dona, va fer un bot d'esglai quan va sentir la violència amb què picaven a la porta.

—Martí, obre! Maleït noi, obre la porta! —esbufegava el mossèn del poble amb un to que el va sorprendre molt.

—Senyor mossèn, què passa? —va respondre el Martí mentre obria tot nerviós—. Veniu a dir-me res? La Maria? El nen? Parleu, per l'amor de Déu!

L'escena que va descobrir en obrir la porta el va acabar de desconcertar.

El mossèn no estava sol, i la primera cosa en la qual es va fixar el Martí va ser en la lluisor de l'espasa que el soldat portava penjada al cinyell i que brillava a la llum del foc que ja es començava a consumir.

—Mossèn, expliqueu-vos! Què vol dir tot això?

—Calla i escolta! Vinc a parlar-te de la Magdalena i la Maria. Necessito certa informació sobre una cosa que he escoltat fa una estona, mentre la teva dona paria, i faré tot el que calgui per aconseguir-la. No sé si m'explico amb prou claredat —va respondre mentre tancava la porta darrere seu i feia un senyal al soldat perquè, amb la mà posada a l'empunyadura de l'espasa, evités qualsevol intent de fugida.

Ningú va saber mai de què van parlar. Ningú sabrà mai el que va succeir entre aquelles quatre parets. L'única cosa segura és que, quan el Josep, amb el cos calent pel vi que s'havia pres a la taverna, s'apropava al taller per donar la notícia del naixement de la seva filla al Martí, la casa de pedra estava envoltada de flames i tres cossos s'hi rostien, ja morts, a l'interior.

REMORDIMENTS

L'IMPACTE DE LA NOTÍCIA va ser difícil de pair. Les rialles i les mostres d'alegria que poca estona abans es vivien per tot el poble, van deixar pas a un silenci difícil de suportar que només es trencava, de tant en tant, per les converses en veu baixa que grups d'homes i dones mantenien als portals de les cases. A mesura que passaven les hores, els carrers van anar quedant deserts. I com si intuïssin que alguna cosa realment greu passava, ni tan sols els gats van tenir ganes de sortir a empaitar ratolins. Aquella nit, tot i que només es veia llum a la casa del carrer Major, ningú no va poder dormir, maldant per trobar una explicació a la tragèdia que havia sacsejat la plàcida vida del poble.

Quan el Josep, acompanyat de les autoritats, finalment es va apropar a la casa per parlar amb la Magdalena, pràcticament era incapaç de mantenir-se dret. Se sentia culpable per no haver arribat abans al taller del seu amic. Qui sap. Potser hauria pogut fer alguna cosa per evitar el que, pensava, havia estat un terrible accident. Sens dubte, el foc de la forja, en un descuit fatal, devia haver encès alguna fusta i l'incendi es devia haver estès sense control, en un no

res. L'espès fum i la voracitat de les flames haurien fet impossible qualsevol intent de fugida.

—Maleïda sigui, no hauria d'haver anat a la taverna! —repetia un cop i un altre amb l'ànima plena de remordiments.

—Magdalena, no saps quin greu que em sap! —va dir el batlle per donar el condol a la sogra del difunt.

Però ella, que tenia el cap a un altre lloc, capficada per la imprudència que havia comès hores abans en dir les pregàries en veu alta, va trigar una bona estona a respondre.

—Gràcies per la visita, senyor batlle —va dir entre llàgrimes—. No sabeu com agraïm el vostre interès en uns moments tan difícils. Ha estat un accident terrible! Nostre Senyor s'ha endut un bon home i justament avui... Mai no podrà conèixer la seva filla!

—Em sap molt de greu. Realment ha estat un dia ben estrany, ja que la vida i la mort ens han vingut a visitar amb molt poques hores de diferència. Sóc conscient de la dificultat del moment, Magdalena, però a part de donar-te el condol volia fer-te una pregunta relacionada amb el mossèn —va dir mentre li clavava els ulls al damunt.

—Com us puc servir? —li va demanar ella humilment, tot i que aguantant-li la mirada.

—Mira, Magdalena, parlaré sense embuts. Aquest capvespre, després de ser a la vostra casa, el mossèn m'ha vingut a veure. No m'ha volgut explicar què el preocupava, només ha dit vaguetats i excuses sense sentit, però estava

nerviós i m'ha demanat permís perquè un dels soldats l'acompanyés a fer una gestió molt important —va dir el batlle mentre es gratava la barbeta—, i la veritat és que la seva petició m'ha sorprès força. I ara, tenim tres homes morts. Un d'ells és el teu gendre i els altres dos, el mossèn i el soldat.

—Sí, tot plegat és força estrany... —va respondre expectant—. Però, com us puc ajudar, jo? La veritat és que estic tan intrigada com vós —va mentir la Magdalena a mesura que s'anava fent una idea més clara del que havia passat.

—Ha estat un accident, senyor batlle —va intervenir providencialment el Josep, que fins a aquell moment havia estat un testimoni mut de la conversa—. El més probable és que el mossèn hagi aprofitat la gestió que havia de fer per apropar-se al taller del Martí i ser el primer a donar-li la notícia del naixement de la petita —va dir, convençut—. Ja sabeu que sempre havia tingut cert afany de protagonisme —va argumentar per fer més sòlid el seu raonament.

—Sí, teniu raó. És tard i el dia ha estat massa ple d'emocions —va dir el batlle mentre relaxava les faccions de la cara—. Després de l'enterrament, i al llarg d'una setmana, celebrarem una missa diària per donar consol a les seves ànimes. I ara, anem a descansar. Tots ho necessitem.

Quan el batlle va marxar, la Magdalena va respirar tranquil·la, convençuda que no es duria a terme cap mena d'investigació sobre la tragèdia que havia posat en greu perill el seu secret.

Però la realitat era molt diferent, i mentre el batlle es dirigia cap a casa, amoïnat per les explicacions que hauria de donar al bisbat de Tortosa per les estranyes circumstàncies que havien envoltat la mort del seu delegat al poble, va ser abordat per una figura fosca que va aparèixer de sobte d'entre les ombres d'un dels carrerons i se li va llançar al damunt.

—Home de Déu, quin ensurt m'heu donat! Que em voleu veure morir d'un cobriment de cor?

—Disculpeu-me, senyor batlle! Fa hores que us espero i he perdut els nervis —va respondre l'home vestit de negre, visiblement fora de si.

—Però no sou vós el jove Carbó, l'ajudant del mossèn? Per què m'esperàveu amagat en aquest portal?

—Senyor batlle, dispo d'una informació molt important que té relació amb els fets que han succeït aquest capvespre al taller del Martí. No ha estat cap accident. Ha estat un assassinat i heu de fer justícia!

—Es pot saber de què esteu parlant? —va preguntar el batlle molest per la rotunditat de les acusacions.

—Aquesta nit, abans de visitar-vos, el mossèn ha vingut molt exaltat a la vicaria.

—I us ha explicat què li passava? Quan ha vingut a casa m'ha demanat permís perquè un dels soldats l'acompanyés a fer una gestió molt important... Però no entenc que té a veure tot això amb l'afirmació que heu gosat fer-me fa un moment. Parleu clar, si us plau!

—No us ha dit res més? —va insistir el jove Carbó.

—No, res més... Així que us demano que parleu!

—Senyor batlle, el mossèn ha descobert uns heretges al poble i a hores d'ara un ja és mort!

—Us referiu al Martí? Al soldat? No us entenc!

—Em refereixo al Martí i a les dues dones... Són bruixes! I si vós no sou capaç d'impartir justícia, serà Déu qui les castigarà al turment etern per la seva heretgia!

—Això que dieu no té cap sentit! En escoltar-vos només sento les paraules d'un jove ofuscat pel dolor. Us recomano que aneu a descansar i que deixeu de veure fantasmes on només hi ha fets tràgics, fruit d'un lamentable accident. Aneu a dormir i oblideu aquests mals pensaments!

—Us ho repeteixo, senyor batlle. Si vós no sou capaç d'impartir justícia, serà Déu qui farà pagar les dues dones pels seus pecats.

—Ja us he deixat ben clar el que penso. Així que insisteixo que us retireu a descansar. Demà ja veureu que teniu el cap més endreçat —va insistir el batlle mentre seguia el seu camí.

Al cap d'uns minuts, en la soledat de la cella, el jove Carbó escrivia una carta a la llum de les espelmes explicant detalladament el que havia passat. Calia explicar de manera urgent als seus superiors el descobriment. I no es volia deixar portar per la impaciència, tal com havia fet el seu protector. «Maleït borratxo!», es va dir pensant en el vell mossèn. «Si no haguéssiu estat tan impetuós, ara mateix ja sentiríem l'olor de llenya cremada i carn rostida. I no precisament la vostra ni la del soldat que us ha acompanyat.

Només un dels heretges és mort, però jo acabaré la feina que vós heu començat, i aquest cop sense entrebancs», va concloure en el moment en què la ploma i la tinta començaven a escriure el sinistre missatge.

Monsenyor, em dirigeixo a vós per informar-vos d'uns fets terribles que han succeït a la villa d'Arnes, on vàreu considerar oportú enviar-me per completar la meua formació. El Maligne ha fet acte de presència en aquestes contrades i en una acció de menyspreu evident a les lleis de Déu, unes dones han invocat l'Innombrable i amb el seu ajut han assassinat el vell mossèn i el soldat que l'acompanyava en el moment en què començaven una investigació sobre la presència de bruixes al poble.

Us prego que poseu fil a l'agulla en aquest assumpte tan tèrbol que afecta directament dues dones anomenades Magdalena i Maria, mare i filla, que el vell mossèn ha descobert en ple ritual diabòlic, mentre invocaven el Mal tot just quan naixia la seva descendent.

He provat de parlar amb les autoritats civils, però la seva actitud belligerant em fa témer que hagin estat posseïdes per les bruixes, que semblen doblegar la seva voluntat a conveniència.

Amb el cor encongit pels esdeveniments, resto a l'espera de les vostres instruccions urgents.

De sobte, una veu coneguda el va fer tornar de cop a la realitat. El jove vicari no va poder evitar sentir com el cor li sortia per la boca per aquella interrupció inesperada.

—Carbó, m'ho he repensat. He vingut a oferir-vos un tracte —va dir el batlle sense pensar-s'ho dues vegades—. I em sembla que el trobareu interessant...

—Què preteneu? Fa un moment, amb el vostre menyspreu, m'heu demostrat la vostra incompetència per resoldre aquesta situació. Però, benauradament, Déu m'ha portat a aquest racó de món per fer complir la seva paraula. Sou un home massa simple per entendre els designis divins —respongué el vicari mentre doblegava la carta que hi havia sobre la taula.

—I vós un jove molt ambiciós, pel que veig. No perdeu el temps. Sospito que el paper que amagueu és una denúncia formal contra la Magdalena i la Maria. M'equivoco?

—No. No aneu gens errat —li va confirmar en Carbó amb un to de satisfacció que va espantar el batlle—. Hi ha germans meus, veritables soldats de Déu, molt capaços de fer confessar els seus pecats a aquelles dues bruixes, ho sabíeu?

—No en tinc cap dubte, però insisteixo un cop més que el que ha succeït al taller del Martí només ha estat un trist accident. Així ho faré constar davant de tothom. Aquesta serà la versió oficial. El Martí era un bon home i la Magdalena i la Maria són persones molt estimades i respectades al nostre poble. Si les voleu acusar d'una cosa tan greu com el que m'heu dit, caldrà que aporteu proves. I em sembla que, a part del testimoni d'un vell mossèn mig sord i borratxo, que ja és mort, no teniu res més. Si insistiu a continuar amb aquesta farsa, declararé en contra vostra sense dubtar-ho.

Hi ha moltes persones que han vist avui el vell mossèn menjar i beure sense mesura a casa de les dues dones. Així que vós mateix.

Després de rumiar durant uns instants, en sentir-se lligat pels arguments del batlle, en Carbó va veure clar que el seu pla, de moment, no tenia cap possibilitat d'èxit, i encara menys si no gaudia de la complicitat de les autoritats. De manera que, en un acte que demostrava una vegada més els seus pocs escrúpols, va pensar que, almenys, disposava d'una bona oportunitat d'obtenir algun benefici personal.

—El meu silenci pot ser molt car —va gosar dir.

—Ho sé —va afirmar el batlle mentre llençava al damunt de la taula una bossa plena de monedes.

Amb una ànsia desmesurada, el jove va començar a comptar-les amb la intenció de comprovar si l'oferta per fer-lo callar era prou important o podia regatejar alguna moneda més.

—Ja us dic que és una quantitat generosa —va insistir el batlle.

—Trenta monedes? Però, per qui m'heu pres? —va preguntar en Carbó visiblement ofès.

—Us tinc per un Judes capaç de destrossar la pau de tot un poble per culpa de la vostra ambició sense límits i la vostra obcecació —va respondre tranquil·lament el batlle—. I us informo que demà mateix, després de l'enterrament, haureu de marxar d'aquest terme i no podreu tornar mai més.

—Sou un malparit —va replicar el vicari amb la cara enrogida de ràbia.

—I vós, un pobre desgraciat ple de deliris de grandesa. Teniu aptituds, ho reconec, però no serà aquí on feu carrera. Ara prepareu-vos. Demà, quan oficieu la missa de difunts, haureu de posar la vostra millor cara a la vídua i a la seva mare. I no és cap prec. És una ordre. Us ha quedat clar?

— Sí —va respondre en Carbó desarmat per la seguretat del batlle.

—Doncs, ja podeu començar a recollir les vostres pertinences. Demà faré que us acompanyin a Tortosa, entesos?

—Sí —va afirmar el jove aspirant a inquisidor.

—Una cosa més. Com se us acudeixi parlar amb algú del que ha succeït en aquesta cambra, us mataré amb les meves pròpies mans. A vós i als vostres pares —va acabar dient el batlle mentre agafava la carta del damunt de la taula i la llençava al foc.

En sortir al carrer, va agrair poder respirar una mica d'aire fresc. Les cames encara li tremolaven, però, tot i això, se sentia satisfet per haver resolt aquella qüestió que l'havia obligat a amenaçar de mort un sacerdot.

I tan sols uns metres enllà, enmig de la fredor de la cel·la, en Carbó es despullava i començava a flagellar el seu cos enèrgicament tot demanant perdó a Déu per la seva feblesa moral.

L'ENTERRAMENT

L'ENDEMÀ AL MATÍ, el poble es va despertar enmig d'un silenci sepulcral, com si l'univers sencer estigués de dol per la tragèdia viscuda la nit abans. A primera hora ja es van començar a formar petits grups de gent vestida de negre i aspecte cansat que, a mesura que avançava el dia, es van anar convertint en riuades de persones que recorrien els carrers en direcció a la plaça Major, col·lapsada per la gran quantitat d'ànimes que volien entrar a l'església per acomiadar-se del Martí i de les altres dues víctimes.

La Magdalena i la Maria s'havien començat a vestir de negre rigorós molta estona abans, amb els primers cants del gall, després de passar la nit vetllant les restes mig calcinades del cos del Martí. L'havien portat a casa al cap d'una hora, encara no, d'haver-se donat la veu d'alarma per l'incendi que cremava el taller, instants després que el metge en certifiqués la mort, i com que tenia el rostre carbonitzat per les flames, l'amulet que li penjava del coll havia estat imprescindible per identificar-lo.

Per evitar un patiment innecessari a les dues dones, el Josep havia demanat expressament de col·locar el cos dins

d'un taüt i de clavar-ne la tapa. Era tal l'estat en què el van trobar, que ningú no va poder evitar de tenir arcades en veure les terribles ferides. I aquest era un mal tràngol que ningú no havia de tornar a passar, especialment la vídua i la sogra.

Sovint la vida és plena d'ironies cruels, difícils d'entendre. I aquesta tragèdia n'era un exemple ben clar. El Martí s'havia llevat el dia anterior com sempre: jove, alegre, optimista. Però ara de tot això no en quedava res. Ni rastre dels seus ulls grisos, ni de la llarga cabellera rossa, ni del seu rostre pigat, ni de les carícies i els petons que dedicava a la seva dona quan estaven junts. Malauradament, tot això ja formava part del passat.

El seguici fúnebre va iniciar el seu recorregut a la casa del carrer Major, en direcció cap a la plaça, acompanyat d'un silenci absolut i respectuós que només es trencava, de tant en tant, pels gemecs de dolor de mare i filla. Malgrat la tristesa que es respirava a l'ambient, les seves passes van anar seguides en tot moment pels més propers a la família i pel batlle, que caminava enmig de totes dues agafant-les del bracet.

De manera espontània, la gent del poble havia format un passadís que s'obria a mesura que la comitiva avançava pels carrerons cap a l'església. La Magdalena i la Maria sempre s'havien sentit estimades pels seus veïns, però aquella demostració d'afecte superava qualsevol expectativa.

—Ànims, Maria! —sentia de tant en tant—. Ara has de ser més forta que mai.

I elles només podien agrair de tot cor les mostres de suport.

En arribar al final del carrer de Sant Roc, just abans d'enfilar cap a l'església, es van aturar per resar davant de la capella del sant, moment que el batlle va aprofitar per parlar discretament amb la Magdalena.

—No heu de patir per res, Magdalena. Tot està resolt. El vostre secret està segur.

La dona se'l va mirar sorpresa, però de seguida va ser conscient de l'important paper que el seu vell amic tenia en tota aquella trama, que, sense adonar-se'n, s'anava estrenyent perillosament al seu voltant.

—Gràcies, senyor batlle. Sou un home just.

—No és la justícia el que heu de témer, sinó l'obcecació de certs individus. De moment esteu segures, però temo que això no ha fet sinó començar. La intransigència s'està estenent ràpidament per les nostres terres i això no ens portarà res de bo... Però ja en parlarem amb tranquil·litat. Ara anem a l'església. Hi ha molta gent que us vol acompanyar en aquests moments dolorosos.

—Doncs no els fem esperar —va respondre la Magdalena, mentre agafava del braç el seu amic en un gest carregat de complicitat i agraïment.

L'església era plena de gom a gom, però tot i això la Magdalena no podia apartar la mirada dels bancs més propers a l'altar, on des de feia una bona estona seien els familiars del vell mossèn, arribats a corre-cuita de Tortosa, i del soldat que també havia perdut la vida el dia abans. En Car-

bó parlava nerviosament amb ells, gesticulant exageradament, mentre mirava de reüll cap a les dues dones, que lentament es dirigien cap al lloc que havien d'ocupar. I això no podia portar res de bo.

Mare i filla van anar a saludar-los, però la rebuda va ser tan freda i distant que ràpidament van optar per seure al banc de les autoritats, on el batlle observava, commogut, l'escena. Se'ns dubte, la metzina que en Carbó havia inoculat a les ments dels familiars dels difunts començava a fer efecte. Però només va caldre una mirada del batlle perquè el jove mossèn tornés a ocupar el seu lloc, a l'altar major, i deixés amb la paraula a la boca els familiars del soldat mort.

—Veni aquí —va dir el batlle a la Magdalena i la Maria.

I mentre dubtaven si seure en un lloc o a l'altre, en Carbó observava, impacient, des de l'altar. Havia passat tota la nit en vetlla, embalant les seves poques pertinences i turmentant el seu cos fins a l'extrem que pràcticament era incapaç de mantenir-se dret. Amb la carn esquinçada i la sang calenta que li relliscava per les cames, havia tingut temps de reflexionar i havia arribat a la conclusió que tenia l'obligació de venjar-se. Ara no era el moment, però quan arribés l'hora, no dubtaria a encendre personalment la pila de llenya que hauria de cremar vives aquelles dones i, perquè no, també la nena que acabava de néixer, que just en aquells moments dormia tranquil·lament a la casa del carrer Major.

«La petita bastarda també cremarà a la foguera», va pensar en Carbó mentre se li escapava una rialla que va captar de seguida l'atenció dels presents.

—Senyor vicari, hauríeu de començar la cerimònia —va dir el batlle, sorprès per la impertinència del jove—. Ja sabeu que us esperen a Tortosa.

En Carbó es va girar uns instants cap a la imatge de Jesús que presidia l'altar, i mentre feia el senyal de la creu abans de començar la missa, no va poder evitar recordar una de les frases preferides del vell mossèn el cos del qual ocupava un dels taüts que havien dipositat als seus peus: «Vell borratxo, al final resultarà que teníeu raó quan em dèieu que la venjança és un plat que se serveix ben fred».

I amb un incipient somriure al rostre, que no es va molestar a dissimular, va indicar a tots els presents que es possessin drets i resessin un parenostre en record dels difunts allà presents.

L'AMAGATALL SECRET

POQUES SETMANES DESPRÉS de l'enterrament del Martí, el poble va començar a recuperar la normalitat. El bon temps s'havia instal·lat definitivament i facilitava la feina dels pagesos, que, atesa la bonança del clima, s'ensumaven un any de collites excel·lents.

El fred havia desaparegut i ara ja era un autèntic plaer passar les hores passejant pels voltants del poble, veient com despertava la vida després del parèntesi de l'hivern. Valia la pena perdre uns moments per meravellar-se amb els balls i les piruetes impossibles que les orenetes dibuixaven al cel després de tants mesos.

La Magdalena i la Maria dedicaven una bona part del temps a teixir roba per a la nena a la cuina i havien tingut moltes hores per parlar del que havia passat.

—Filla, estic convençuda que el Martí ha mort per protegir-nos. De nosaltres depèn que fem les nostres vides dignes del seu sacrifici. Així se sentirà orgullós de la decisió que va prendre aquella nit, quan es va enfrontar als nostres perseguidors.

—No ho entenc, mare. De què ens havia de protegir?

Mai hem fet mal a ningú, al contrari. La gent ens aprecia i sempre tenim la casa plena de veïns que vénen a demanarte tota mena de consells.

—Ja ho sé, Maria. Però aquesta no és la qüestió —va voler precisar—. El teu home va morir per protegir el que sabem i, sobretot, el que pensem. Filla, la nit que va néixer la Lluna vaig tenir un descuit imperdonable: el mossèn em va sentir mentre feia un ritual de benvinguda a la nena. Les conseqüències del meu error ja les coneixes... Vivim temps foscos i hi ha gent molt poderosa que vol que es confonguin les coses i que ens considera prou perilloses per desitjar-nos la mort. La nostra i la de totes les dones que són com nosaltres—va afegir amb tristesa.

—Però, per què ens odien tant?

—És molt senzill. Ens odien perquè som dones i perquè amb els nostres coneixements qüestionem moltes de les creences que ens han imposat durant segles a força d'atemorir-nos amb els terribles turments que ens esperen a l'infern si ens atrevim a traspassar els límits que ens marquen. I nosaltres, a més, som doblement perilloses, perquè som les legítimes descendents de la Tradició. Els fem por, Maria!

—No ho acabo d'entendre —va confessar la noia.

—Ho sé. Però ja ho entendràs. I algun dia li ho hauràs d'explicar a la Lluna.

—Així ho faré, mare. Tens la meva paraula —va respondre sense gaire convenciment mentre alletava la petita Lluna.

—Hi ha una altra cosa, Maria. Aquesta tarda hauríem de passar pel taller. Encara hem de fer un parell de coses.

—De què es tracta, mare? —va preguntar ella, encuriosida—. No estic segura d'estar preparada per tornar al lloc on va morir el Martí.

—Maria, hem d'acomiarar-nos-en tal com mana la Tradició. Li ho devem. I també és important que recupecem una cosa que ell hi guardava, al taller.

—Què és? Més misteris, mare?

—Ho descobriràs tu mateixa. Ara per ara només et puc dir que és la nostra benedicció i, per desgràcia, també la nostra maledicció. —I aquí ho va voler deixar.

—Mare, volia parlar-te d'una altra cosa —va dubtar la Maria abans de plantejar una qüestió que li ballava pel cap des de feia uns dies.

—Tu diràs.

—Mare, som bruixes?

La Magdalena no va voler respondre directament.

—No és tan senzill —es va dir a si mateixa abans d'apropar-se a la seva filla per fer-li un petó. I per treure ferro a la situació va continuar, fent broma—: No ho crec. No tenim cap berruga al nas! Ni tan sols podem volar muntades en escombres! —Amb un to més seriós, va afegir:— Maria, no som bruixes. Som escollides. I tenim molta feina per fer.

A la tarda, el sol escalfava amb força, convidant encara més a passejar.

Les dues dones i la petita Lluna, penjada del coll de la

Maria, van sortir de casa i van girar cap a la dreta per caminar la dotzena de metres que les separava del castell.

De sobte, la Maria no va poder evitar dedicar un pensament al seu marit quan van passar per davant del seu lloc preferit. Tot i la nostàlgia que la va envair, no es va aturar ni un segon i van continuar el seu camí, a bon ritme, cap al portal del Sastre per sortir del poble i dirigir-se al taller.

De lluny, quan eren a l'alçada del molí de l'oli, van quedar impressionades en veure les parets del taller completament ennegrides per les flames. Quan hi van ser més a prop, van comprovar que la teulada s'havia esfondrat i només quedava un tros de porta mig cremada i estellada per les destrals dels homes que havien apagat l'incendi. En entrar, després d'obrir-se pas entre les restes de les bigues i la runa del sostre, van sentir que l'ambient encara estava impregnat de l'olor del fum i de la mort. I això les va fer estremir de cap a peus.

—Maria, ja sé que no és gens fàcil per a tu —va dir la Magdalena per donar forces a la seva filla—, però abans de marxar cal que recuperem un objecte molt valuós.

Sense esperar una resposta, la Magdalena es va dirigir cap al pilar central, que fins feia molt pocs dies aguantava el pes de les bigues, i va començar a netejar el terra fins que, enmig de la pols, es va fer visible una planxa de ferro que el Martí havia posat al damunt d'una petita porta de fusta.

En comprovar que les flames no havien arribat a

l'amagatall, la Magdalena va respirar tranquil·la i va donar les gràcies al Martí per l'enginy que un cop més havia demostrat.

—Maria, ajuda'm a moure la planxa. Ens hem d'afanyar! Aquest cop no vull sorpreses —va deixar caure la dona davant la mirada d'estupefacció de la seva filla.

Entre les dues i malgrat portar la Lluna a collibè, van moure la planxa i van obrir la porteta molt més fàcilment que no esperaven.

La Magdalena va agafar ràpidament el farcell que hi havia amagat i el va desembolicar només un moment per comprovar que el seu contingut estigués en bon estat. Després, el va embolicar i el va guardar a la bossa de cuir on duïen el berenar.

Amoïnada com estava per mantenir-se allunyada de mirades estranyes, va sortir immediatament del taller per assegurar-se que ningú no les espiava. Després de tot el que havia succeït, qualsevol precaució era poca.

Quan va tornar, satisfeta, tarallejava una cançó que tot sovint li cantava a la Lluna a l'hora del bany. Davant la mirada expectant de la Maria es va veure obligada a justificar-se.

—T'ho explicaré a casa. Tingues una mica més de paciència, reina —va dir per tranquil·litzar-la—. Ara anem a jugar amb la nena fins que arribi el moment de fer el ritual. Fa una tarda radiant!

I així, entre rialles, jocs i endevinalles va anar passant la tarda.

De sobte, la Magdalena, tota seriosa, es va aixecar de la

soca d'olivera on seia i després d'escodrinyar amb la mirada el cel, va canviar l'expressió. Els ulls li brillaven amb tanta intensitat que tenia tot l'aspecte d'una autèntica deessa.

—Fixa-t'hi, Maria, ha arribat el moment. Una parella de voltors sobrevolen els nostres caps. És un bon senyal, filla, un senyal excel·lent!

—Mare, per què dius que és un senyal? Com saps que ha arribat el moment? —va preguntar la Maria mentre aixecava el cap per fixar-se en el vol majestuós dels rapinyaires.

—Perquè m'ho han dit ells, és clar —va respondre la Magdalena amb tota naturalitat—. Filla, aquest és el meu do. Sóc capaç de comunicar-me amb els éssers vius de la natura.

—I per què justament els voltors? —va dir la Maria amb certes gotes d'escepticisme.

—Els voltors són els animals sagrats que guien les ànimes cap al cel —va respondre la Magdalena mesurant molt bé les paraules.

—Vols dir que aquests ocells han vingut per acompanyar l'ànima del Martí al cel? —va preguntar la Maria enmig d'un mar de llàgrimes.

—Exactament, filla, és tal com dius.

La Maria, que tan sols un mes abans s'ho hauria pres com una broma, va mirar cap a dalt, després la Magdalena, i finalment, amb el convenciment propi de qui es rendeix al destí, va dir:

—Comencem?

EL LLIBRE

A LA SEGURETAT DE CASA, quan la petita Lluna dormia plàcidament al bressol, la Magdalena va anar a buscar la Maria amb el farcell que havien recuperat del taller del Martí a la mà.

—Tens un moment, Maria? —li va preguntar—. M'agradaria ensenyar-te una cosa.

—Vinc de seguida, mare. Deixa que m'acabi de posar la camisa de dormir i que faci un cop d'ull a la Lluna.

Mentre esperava la Maria a la cuina, la Magdalena va retirar el costurer i els cabdells de fil que hi havia damunt de la taula i hi va passar un drap untat amb un unguent molt cremós. A continuació, hi va posar unes espelmes amb les quals va dibuixar la forma d'una mitja lluna de foc. Ràpidament la sala es va omplir d'una aroma de flors fresques que enamorava. Un cop enlestits tots els preparatius, amb molt de compte va deixar un llibre força gruixut al mig de la taula.

Quan la Maria va entrar, va quedar bocabadada. A l'ambient hi havia alguna cosa màgica, i la seva mare, vestida amb una túnica blanca que li donava un aspecte majes-

tuós, la mirava encuriosida mentre intentava endevinar quina seria la seva reacció en descobrir el contingut del farcell.

—Pots agafar-ho, filla, ara et pertany —va dir la Magdalena per trencar el gel.

La Maria de seguida va ser conscient que, entre les seves mans, tenia un gran tresor antic. Les tapes del Llibre estaven fetes de cuir gastat i enfosquit pel pas del temps, treballades amb uns elegants repujats dignes dels millors mestres, com el seu Martí. A la portada hi havia incrustades unes delicades làmines d'or que dibuixaven un símbol el significat del qual desconeixia però que de seguida li va recordar una lluna creixent envoltada d'estels. El va observar una llarga estona, com hipnotitzada, i en obrir el llibre i fullejar-lo per veure de què anava, es va sorprendre en veure que bona part dels folis eren en blanc.

—Mare, què és això? —va preguntar mentre se'l mirava un cop i un altre i el girava, amb molta cura, entre les mans.

—Durant molts segles, aquest llibre s'ha conegut com el *Llibre Jurat*, però jo prefereixo anomenar-lo el *Llibre de les Essències*.

—Explica-me'n més coses, mare, si us plau —va demanar la noia, respectuosament.

—Aquest llibre ha viatjat per tot el món, filla, i conté els coneixements de gent molt sàvia i generosa que al llarg de diferents èpoques es van atrevir a traspassar els seus límits

i les imposicions dels temps que els va tocar viure. Cadascuna d'aquestes persones ha volgut deixar el seu llegat, que hauria de servir perquè les generacions futures visquessin d'acord amb unes lleis que no tenen res a veure amb les lleis dels homes.

—Però, mare, per què hi ha folis en blanc? —va voler saber la Maria—. Sembla un llibre inacabat.

—És cert, Maria. Si hi ha folis en blanc és perquè la Humanitat ha de tenir esperança. Filla, encara hi ha moltes coses per escriure-hi i... —la Magdalena va dubtar uns instants— ... i algun dia tu també hi faràs la teva aportació. Aquest és el motiu pel qual avui te'l dono.

—I tu, mare, per què no hi has escrit res? Ets una dona molt sàvia que...

—Maria, el meu paper és un altre. La meva tasca només ha estat custodiar el llibre durant els darrers anys —va fer una pausa—. En realitat, el *Llibre de les Essències* t'estava esperant a tu.

La Maria no va poder reprimir les ganes de llegir-ne l'inici, on en una calligrafia molt clara, de traços nets i arrodonits, escrits en tinta vermella, hi havia el sagrat jurament que, des d'aquell moment, la vincularia per sempre més a aquell plec de vells folis que recollien, en essència, els coneixements de les dones i els homes més savis de tota la història de la Humanitat, que, en una cadena insòlita, s'havien confabulat per deixar constància escrita de tot el que havien après al llarg de les seves vides.

Aquest llibre és fruit del pensament lliure de persones que, com tu, van gosar preguntar-se i buscar respostes. I per aquest senzill acte de curiositat, pel fet de preguntar-te sobre el sentit de la vida, has de saber, abans de continuar llegint, que seràs perseguit.

Si estàs llegint aquests vells folis has de ser plenament conscient que tens entre les mans un gran tresor, una recopilació única de coneixements mil·lenaris que et faran replantejar l'existència.

L'origen d'aquest llibre s'endinsa en la foscor dels temps, quan els homes i la Natura vivien en un equilibri i una harmonia perfectes; quan tot formava part de tot, i les persones, els animals, les plantes i les roques parlaven un únic llenguatge universal que anava molt més enllà de les paraules i dels prejudicis que tant mal han fet i faran a tots els habitants de la nostra gran mare Terra.

Per trobar les teves arrels i ser digne d'escriure en aquest llibre, hauràs de ser capaç de submergir-te al teu interior tan profundament com les arrels dels roures sagrats i els arbres dels boscos que els envolten, per trobar el coratge que et permeti expressar de manera clara i precisa tot el que hagis après amb un únic objectiu: compartir i ser llum. Una llum que guii la resta de la Humanitat en els dies foscos que han d'arribar.

Has de saber que aquest llibre és viu i que en el moment precís l'hauràs de deixar en mans de qui pugui enriquir-lo, perquè segueixi, d'aquesta manera, el seu camí.

Per formar part d'aquesta conjuració, has de jurar solemnement per la teva vida i la dels que estimes que el llegat que deixis escrit serà capaç de transformar les ànimes de tots els que el llegixin.

Has de jurar per la teva vida i la dels que estimes que donaràs el millor de tu.

Has de jurar per la teva vida i la dels que estimes que el protegiràs de mirades indesitjables.

Aquest ha de ser el teu compromís.

Si vols formar part d'aquest cercle, ha arribat el moment que rubriquis aquest sagrat jurament amb la teva sang.

—Sí, ho juro! —va afirmar totalment convençuda la Maria, mentre agafava el petit ganivet d'or i pedres precioses que la seva mare havia deixat damunt de la taula i es feia un tall al palmell de la mà.

La Magdalena, que havia sortit un moment per calmar els plors de la Lluna, va entrar a la cuina i, en veure la sang que gotejava sobre la taula, va sospirar profundament, conscient de les conseqüències impredecibles d'aquell jurament.

—S'ha tornat a vessar sang, filla. El *Llibre de les Essències* torna a estar viu. Que les Deesses de la Llum guiïn els teus passos i protegeixin el teu camí.

—Que així sigui, mare —va respondre la Maria mentre un vent gelat, aparegut del no-res, la va fer estremir de dalt a baix—. Que així sigui...